

Súčasný stav obce

P o l e h o p i e

obec Záhorce leží vo východnej časti Ipeľskej kotliny v doline Krtíša na pravom brehu Ipeľa. Administratívne patrí obec do okresu Veľký Krtíš, kraj Stredoslovenský. Svojím chotárom sa rozkladá v nadmorskej výške od 141 do 268 metrov. Stred obce má nadmorskú výšku 156 m. Chotár je na mokrej, zaplavovanej nive tokov a na plochých rozrezaných chrbtoch z mladotrtňohorných uloženín. Obec má lužné, nivné a hnedozemné pôdy. /Materiál je získaný z Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku, III. diel, strana 330, rok vydania 1978, nakladateľstvo Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava/.

Cez Záhorce prechádza štátna cesta vedúca od okresného mesta Veľký Krtíš smerom do Želoviec, čo je susedná a stredisková obec, cez Slovenské Ďarmoty, ako dolnú susednú obec a ďalej pokračuje smerom na Šahy. Neďaleko od Záhoriec, idúc po hlavnej hradskej do Slovenských Ďarmôt, sa nachádzajú maličké osady Horné a Dolné Podlužany - bývalé veľkostatky.

Väčšia časť obce Záhorce je rozložená na ľavej strane uvedenej cesty. Chotár obce susedí s chotármi obcí Nenince, Bátorová, Opatovská Nová Ves a rozprestiera sa až k rieke Ipeľ, na brehu ktorej sa nachádza osada Selištany /tunajšími obyvateľmi nazývaná Seleštany/ pripojená k Záhorciam. Celkový povrchový ráz chotára je mierne zvltný, zvolna stúpajúci do kopcov. Čo sa týka pomenovania jednotlivých častí chotára, medzi tunajšími obyvateľmi sa užívajú nasledovné názvy: od Želoviec - Horné a Dolné Tále, Kopanice, Karikáška hora, ďalej Piata čiaska, Viničky, Polužianska hora, Hlboká dolina, Čikmáň, Dolnopolužianske viničky pri Slovenských Ďarmotách.

Bližšie časti chotára: Žičovskô, Želiarky, Dolina, Hôrka, Pažiť, Štepnica, Cirouky, Včelín, Šarina, Kamenný most.

Pomenovanie v osade Selištany: Parcela, Nad kasárňou, Aknáš, Šándorka, Dlhá vinica, Starý vrch - najvyšší vrch o-

boch obcí s kótou 259 m. Cez obec preteká nevelký Bátorovský potok, ktorý zberá vody z väčšej časti dediny a vlieva sa do ďalšieho potoka Krtíš, vzdialeného od obce Záhorce asi 500 metrov. Tento vteká pri Slovenských Ďarmotých do Ipla - rieky, tvoriacej hranicu so susedným Maďarskom.

Hladiny týchto vodných tokov sa nebezpečne zvyšujú a vylievajú najmä v období jesenných dažďov a na jar pri topení sa snehu. Vyliatím svojich vôd na priľahlé polia spôsobujú veľké škody.

P o d n e b i e a p r í r o d a

Naša obec letí v teplej, mierne suchej oblasti. Striedajú sa tu mierne zimy s najbežnejšími dennými teplotami od 0 - +5° C s rovnako miernymi letnými teplotami, ktorých výška v stupňoch dosahuje najbežnejšie 20, 25 až 30° C. Letné horúčavy bývajú dosť často sprevádzané prudkými búrkami s mnohými zásahmi bleskov v chotári i v obci samej. Priemerný ročný úhrn zrážok je asi 600 milimetrov /mm/, v letných mesiacoch 330 mm, v zimných 270 mm. Snehová pokrývka priemernej maximálnej hrúbky 20 cm trvá približne 45 dní /Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, III. diel, strana 330/.

Väčšina pôdy nášho chotára je obrábatelná, pomerne ľahko prístupná. Čo sa týka zloženia pôdy, prevláda úrodná hnedozem hodiaci sa na pestovanie obilí, z nich najviac pšenice a jačmeňa. Z okopanín je to kukurica, cukrová repa, zemiaky, tabak. Hodne obrábatelnej pôdy je vymedzenej na pestovanie vinnej révy.

Na strmších úbočiach a svahoch sa nachádzajú dubové, cerové a agátové lesíky, tunajšími obyvateľmi nazývané Karikášska hora, Hlboká dolina, Podlužianska hora, Bok, Hôrka. Lúky, lesy a ich okraje slúžia okrem iného ako zdroj liečivých rastlín. Medzi najbežnejšie sa vyskytujúce druhy patria: čakanka obyčajná, repík, myší chvostík, nevädza poľná, ibiš lekársky, ostrožka, pastierska kapsička, praslička poľná, pupava, harmanček, šípky, konopnica - cystec, srdcovník, lipa, hlôchový kvet. Zo vzácných druhov liečivých rastlín sa v menšom množstve vyskytuje zemežlč, rastie v kopci susediacom s Opatovskou Novou Vsou - podľa výpovede manželov Semeníkových. V lesoch chotára žije srnčia, prechodne jelenia zver, diviaky, za-

jace, jarabice a bažanty. Po štátnu cestu vedúcu cez našu obec siaha ochranné pásmo bažantnice. Karikáš, ktorá má veľký význam v rámci celého Slovenska a slúži ako prostriedok dochovávania bažantov viacerých druhov. Okrem už spomínaných druhov vtáctva žijú tu aj jastraby, kane, kukučky, straky, sojky, vrany, zo spevavého vtáctva drozdy, sláviky, zo vzťahovavých vtákov hniezdi tu škovránok, lastovička, v menšom počte divá kačka, bocian /podľa výpovede pracovníka bažantnice Pavla Čestvena/.

O ochranu zvierat a vtáctva sa starajú najmä miestni poľovníci a zamestnanci bažantnice štátnych lesov.

O p í s o b c e

Obec sa rozkladá v tej časti Ipel'skej kotliny, ktorá práve na našom úseku nadobúda charakter roviny. Domy i dvory Záhoriec sú nastavané tesne vedľa seba, "prelukov", to jest /t. j./ pustých miest medzi jednotlivými stavbami, už takmer niet. Najväčšia zastavaná plocha sa nachádza po oboch stranách hlavnej hradskej, okrem toho k obci patrí ešte sedem menších ulíc a uličiek kolmo smerujúcich k uvedenej hlavnej ceste. Za obdobie zvlášť posledných desiatich rokov obec veľmi zmenila svoju tvárnosť. Postavilo sa tu mnoho nových domov, čo v hojnej miere prispelo nielen k skrášleniu samotných Záhoriec, ale samozrejme svedčí toto aj o neustále sa zvyšujúcej životnej úrovni jej obyvateľov. Vo väčšine prípadov individuálnym stavebníkom prispieval na výstavbu rodinných domov štát, čo pre každého znamenalo veľkú pomoc. Rozhodne aj toto v značnej miere ovplyvnilo prerod a pretvorenie starej dediny v novšiu, modernejšiu obec.

Zo štátnych budov sa v budove Kultúrneho domu /KD/ postaveného v akcii "Z" a daného do prevádzky v roku 1962 nachádza Miestny národný výbor /MNV/ s dvoma kancelárkami a takmer novou miestnosťou Zboru pre občianske záležitosti /ZPOZ/, vedľa kancelárií MNV je Požiarna zbrojnica, obecná knižnica a prístavbou získaný Klub mladých /KM/, nad ktorým sa nachádza priestraná kuchyňa. Táto býva hojne využívaná na rôzne účely, ako výročné družstevné schôdze, svadby a iné spoločenské príležitosti. Neďaleko KD je predajňa Jednoty s rozličným tovarom a miestne pohostinstvo. V obci je i evanjelický kostol z roku

1852, jednotriedna škola s jednou učebňou, kancelárie Jednotného roľníckeho družstva /JRD/, pomník padlým v oboch svetových vojnách. Znenie textu na pomníku je nasledovné:

Na večnú pamiatku
padlým hrdinom za vlasť.

1914 - 1918

Pavel Strhár, dôst. v zál.

Juraj Baláž, voj.

Juraj Hromada, voj.

Ján Mäsiar, voj.

Ján Tomaškin, voj.

Juraj Vereský st., voj.

Jozef Ďurek, voj.

Ján Vereský, voj.

Juraj Mäsiar, voj.

Ján Bódiš, voj.

Ján Pleva, voj.

Ján Vereský, voj.

1938 - 1944 /45/

Pavel Hromada, ČSL

Štefan Bojtoš, voj.

Pavel Jambrich, voj.

Ján Kollár, voj.

Ján Šramka, voj.

Samuel Celenk, voj.

Michal Vereský, voj.

Jozef Filip - božík, voj.

Neďaleko KD je pomerne veľký obecný cintorín, už v minulosti samotnými občanmi rozdelený na časť katolícku i evanjelickú. V cintoríne sa nachádzajú dva veľké kríže - božie muky - jeden drevený, jeden kamenný. Množstvo náhrobných ~~KMM~~ pomníkov vyrábaných z rôznych druhov kameňa je svedectvom toho, že si tunajší obyvatelia svojich mŕtvych príbuzných veľmi uctievali. Nakoľko občania katolíckeho vierovyznania kostol priamo v obci nemajú, ako čiastočná náhrada im slúži nevelká zvonička nachádzajúca sa v strednej časti obce, v jednej z jej bočných ulíc.

Na elektrickú sieť bola obec napojená roku 1952, telefónne spojenie od r. 1953, v Selišťanoch od r. 1951, sprostredkúva pošta v Želovciach a miestne JRD cez automatickú ústredňu v Slovenských Ďarmotách. Spojenie medzi susednými a ďalšími obcami okresu sprostredkujú autobusy Československej automobilovej dopravy /ČSAD/ ako jediný verejný hromadný dopravný prostriedok. Autobusom sa môžeme dostať do okresného, krajského mesta, ale i do hlavného mesta Slovenskej socialistickej republiky /SSR/ i do Budapešti. Okrem toho k účelu prepravy občania využívajú i súkromné osobné motorové vozidlá. Najbližšia železničná stanica je vo Veľkom Krtíši, tiež v Malých Stracinách a

Bušinciach.

Časť obce Selištany leží tesne na pravom brehu Ipľa. Od Záhoriec je vzdialená po ceste necelé 3 kilometre /km/. Hlavná príjazdová ulica smeruje kolmo na riekou Ipel', bočné sa tiehnu pozdĺž jeho toku. Aj v tejto osade prevládajú nové alebo prestavané rodinné domy vybudované po roku 1945.

Zo štátnych budov sa v Selištanoch nachádza práve teraz renovovaná budova Kultúrneho domu - niekdajší kaštieľ. Od r. 1976 je v prevádzke novovybudovaná predajňa Jednoty s bufetom. Pri KD vo vedľajšej budove je Požiarna zbrojnica a kancelária s ústredňou miestneho rozhlasu a s telefónom. Celkovo najväčšou budovou Selištian je bývalá kasáreň nachádzajúca sa na ich hornom konci. Slúžila ešte donedávna príslušníkom Pohraničného oddelenia Verejnej bezpečnosti, dnes je celkom opustená. Miestny cintorín sa rozprestiera v úbočí tesne nad dedinou. V strede obce stojí nevelká zvonička a smerom ku kasárni malý kostolík. V bývalej škole neďaleko zvoničky je teraz Klub mladých. Autobusové spojenie zabezpečuje podnik ČSAD.

Po dlhšie trvajúcich dažďoch alebo pri prudkom topení sa snehov, sa vody Ipľa vylievajú, zaplavujú okololežiace polia a záhrady a ohrozujú i niektoré rodinné domy. Posledná najväčšia povodeň bola v jeseni v r. 1974. Zaplavila niekoľko rodinných domov, najviac však dom občana Jána Lörinca staršieho, a to v takej miere, že ho bolo potrebné vystaňovať a dom posilniť viacerými podperami.

K našej obci patrí i podlužiansky cintorín ležiaci na pravej strane hlavnej cesty, vzdialený od Záhoriec asi 600 m smerom do Slovenských Ďarmôt.

H o s p o d á r s t v o

Rozloha obecného katastru je 1.798 hektárov /ha/. Poľnohospodárstvo je tu pomerne vyspelé. Hospodári sa formou jednotného roľníckeho družstva /JRD/. Toto sa zameriava hlavne na pestovanie obilovín, kukurice, cukrovej repy a hrozna. V živočíšnej výrobe chovajú hovädzí dobytok a ošípané, za posledné roky brojlerové kurence. Vo všetkých druhoch poľnohospodárskej výroby družstevníci dosahujú priemerné výsledky. Využívajú

prítom moderné machanizačné prostriedky tak v rastlinnej ako i v živočíšnej výrobe. U traktorov prevládajú značky Zetor a Škoda. Najmä vysokovýkonné traktory Škoda sa využívajú pri orbe pôdy. Aj ďalej práce na poliach vykonávajú stroje. Obiloviny a kukuricu zbierajú kombajny typu Niva - sovietsky výrobok - a E 512 - výrobok Nemeckej demokratickej republiky /NDR/. Žatva v posledných rokoch prebieha prúdove, s nasadením väčšieho počtu mechanizmov - kombajnov, približne pätnásť. Na pomoc vždy prichádzajú kombajnisti zo severu Slovenska, to znamená z miest, kde žatva začína pozdejšie. Po dokončení žatkových prác u nás sa kombajny presúvajú na sever.

V živočíšnej výrobe sa využívajú veľkokapecitné ustajnenia či už hovädzieho dobytku alebo ošípaných. V súčasnosti je pred dokončením plnoautomatická poschodová výkrmňa ošípaných na Cirokách. Nenahraditeľným pomocníkom v poľnohospodárskej výrobe JRD sú rôzne chemické prostriedky. V rastlinnej výrobe sa používajú vo forme umelých hnojív, postrekov aplikovaných i letecky, v živočíšnej výrobe sú významným komponentom rôznych krmných zmesí.

Modernou vymoženosťou súčasnosti v rastlinnej výrobe v našich podmienkach je pestovanie cukrovej repy z jednoklíčkového semena. Tento spôsob temer úplne vylučuje ručné jednotenie a okopávanie cukrovej repy. I zber je celkom mechanizovaný. Za strojom, ktorý zreže z cukrovej repy lístie, ide ďalší, ktorý ju vytrháva a dopravuje na nákladné autá.

Vzhľadom k tomu, že sa pôda obrába kolektívne a nie jednotlivé hospodáriacich roľníkov, občania sa intenzívne venujú obrábaniu svojich záhrad pri domoch. Tieto využívajú hlavne na pestovanie zeleniny, ovocia a hrozna. Len malá časť občanov ešte vlastní viniče ležiace v Doline, vysadené samorodým viničom odrôd othelo, konkordia, noe, delevár, elvia. Tieto sú však postupne vytláčané novšími odrodami štepov: rizling, tramín, muškta a iné.

Za obdobie posledných rokov sa v našej obci niekoľko rodín zaoberá zrýchleným pestovaním zeleniny pod fóliami. Spôsob pestovania je nasledovný: už koncom mesiaca januára vysievajú semiačka a predpestúvajú priesadu. Túto potom skoro na jar vysadia do záhonov, ktoré pokryjú fóliou - priesvitnou vrstvou umelej hmoty upevnenej na železnej, prípadne drezenej konštrukcii. Častým zalievaním a teplom, ktoré sa pod uzavrtou fóliou

álho udrží, získajú ľudia veľmi skoro peknú a kvalitnú zele-
ninu.

V e d e n i e o b c e

Tohto roku 1979 je vedenie obce nasledovné:

predsedníčka MNV - Emília Jánošíková,
podpredseda MNV - Štefan Filip, za Selištany Vojtech Huťan,
tajomník MNV - Jozef Pohánka.

Okrem menovaných členovia Rady MNV sú Michal Kiššimon, Štefan
Dola, Zdenka Šramková.

Poslancami sú: E. Jánošíková, Š. Filip, V. Huťan, J. Pohánka,
M. Kiššimon, Š. Dola, Z. Šramková, Juraj Strhár, Ján Móc, Ján
Balgá, Anna Čestvenová, Blažena Rumanová, Mária Sabová, Ondrej
Mäsiar, Jozef Filip, Ján Krapka, Miroslav Hromada, Ján Balík
starší, Ján Macka mladší.

Pri MNV je vytvorených celkove päť komisií a to:

1. komisia pre ochranu verejného poriadku /KOVV/:
E. Jánošíková, J. Strhár, M. Kiššimon, Pavel Strhár, Jozef
Šramka.
2. sociálno - zdravotná komisia:
A. Čestvenová, M. Sabová, Pavel Michňa.
3. finančná komisia:
J. Móc, J. Balgá, Ján Pohánka.
4. komisia pre výstavbu:
O. Mäsiar, J. Filip, Štefan Filip.
5. komisia pre školstvo, kultúru, mládež a telesnú výchovu:
Z. Šramková, Blažena Rumanová, Ján Jakuba.

Poslankyňou Okresného národného výboru za našu obec je Anna
Čestvenová.

O b y v a t e ľ s t v o

Obec Záhorce má celkom 817 obyvateľov, z toho Selištany 153
obyvateľov. Prevažná väčšina občanov je národnosti slovenskej.
V Záhorciach je celkove 210 domových čísel, v Selišťanoch 64
domových čísel.

Väčšina dospelých obyvateľov oboch obcí ovláda maďarčinu, nakoľko samotné Selištany tvoria pohraničnú obec susediacu s Maďarskou ľudovodemokratickou republikou /MLR/. Aj malá časť Záhorčanov, zvlášť starších, maďarčinu síce slovom ovláda, no bežne málo kento jazyk používa. Veľká časť dospelého obyvateľstva obidvoch obcí je zamestnaná v miestnom JRD. Muži pracujú jednak ako vodiči rôznych typov motorových vozidiel a traktorov, tiež sú zamestnaní v stavebnej skupine, ďalej ako krmiči, opravári poľnohospodárskych strojov, automechanici, robotníci vo vinohrade a podobne. Prevažná časť žien pracuje vo vinohrade, časť v zelenine v Želovciach, v sušičke a pri tvarovej linke, v živočíšnej výrebe atď. Zvyšná časť dospelých pracuje mimo miestneho JRD, napríklad ženy v neďalekej Tesle v Peseranoch, v Plete Veľký Krtíš, muži v Liaz - e V. Krtíš, v Československých automobilových opravárňach /ČSAO/ Modrý Kameň a na ďalších iných pracoviskách.

Berúc do úvahy to, že naša obec nepatrí medzi veľké, je potrebné konštatovať, že pomerne veľa mladých ľudí, ktorí už skončili povinnú školskú dochádzku, navštevuje výberové školy rôznych smerov v rámci nášho Stredoslovenského kraja. Ba obec sa môže pochváliť i tým, že niekoľko mladých ľudí už dokončilo vysokoškolské vzdelanie.

Zárobkové i finančné možnosti obyvateľov sú na patričnej úrovni. Čo sa týka príjmov občanov zamestnaných v poľnohospodárstve a v priemysle, rozdielu takmer niet. O dobrej životnej úrovni svedčí i to, že zárobky mužov i žien pracujúcich v tom istom rezorte, sú rovnako vysoké.

Ľudová tvorivosť

Obec Záhorce je známa ako slovenská dedina, v ktorej ešte pred niekoľkými rokmi prevládalo krojové oblečenie zvlášť u ženskej časti obyvateľstva. Dnes už však vidieť len zvyšky voľakedajších krojov hlavne u starších žien. Rázvovitosť v krojovom obliekaní sa prejavuje len príležitostne. Zvyčajne sa ženy obliekajú do krojov z príležitosti osláv 1. mája, keď sa v našom okresnom meste zúčastňujú slávnostného sprievodu, ďalej na dožinky - miestne, okresné prípadne celoslovenské, na tradičné Anna - bály a podobne.

Vtedy ich kroj pozostáva obyčajne zo spodných šlingovaných sukien zhotovených z bieleného šifonu, na nich sa nosila vrchná, drobno skladaná sukňa zo štofu, pozdejšie z tesilu. Sukňa bola v hornej časti spasovaná do hladkého goliera tesne obopínajúceho boky ženy. Blúzky - sabadky bývali farebné, kvetované, z ľahších materiálov. Mali voľný strih v spodnej časti zapasovaný do tenšieho lemu. Tieto blúzky boli akosi náhradou za biele oplecká nosené obyčajne pri sviatkoch. Na oplecku bol lajblík z brokátu, cezeň bývala previazaná pestrou kašmírová šatka. Šiju ženy zdobilo niekoľko radov korálok - granátok. Na hlave sa nosil kontík špeciálne uviazaný z merinových alebo hodvábných šatiek - ručníkov. Prednú časť hlavy nad čelom zdobili výložky z drobných granátok a ovšíkov. Na nohách nosievali výzgové čižmy s tvrdými ligotavými sárami.

Oblečenie muža: široké gaty obyčajne so strapcami prípadne bez nich, prikyté čiernou zásterou - sakáčkou. Košele bývali zhotovené z domáceho plátna, pamokove, vpredu vyšívané nevýraznými bielymi vyšivkami. Na košeli čierny lajblík, na hlave klobúk - kalap. Na nohách kožené čižmy. V zimnom období sa do čižiem nosievali pod kolenami zúžené nohavice zvané bričesky.

Prenikaním kultúry mestského života do obce zanikala postupne dedinská rázovitosť, kroje, zvyky, ľudový spev atď. Dievčatá a mládenci, rovnako muži a mladšie ženy sa už dávnejšie obliekajú mestsky. Dost silno sa drží ešte nárečie, ktoré je vlastne zmiešaninou originálneho nárečia s maďarčinou. Zvlášť zaužívanými výrazmi sú tieto: lojtra, rebrík, paláš - povala, do sklepa - do obchodu, ručník - šatka, háby - šaty, štrimfle - pančuchy, gumáke - gumené čižmy, mašina - sporák, motor - auto, švíbalke - zápalky, pítre - kvet, fruštík - raňajky, havránka - olovrant, fertuška - zástera, hurky - jaternice, šajt - tlačienka, krumple - zemiaky, ni - nie, tajšla - išla, kasňa - skriňa, burgondia - krmna repa.

Zo zvyklostí obce sa dodnes zachovalo pečenie a príprava "radostníka" ku svadbe. Je to veľký zapletený kysnutý koláč, ktorý sa bielo, prípadne pestrejšie vyzdobí ratolestami. V strede koláča je z bábik vytvorený párik symbolizujúci manželov. S takto ozdobeným radostníkom prechádza svadobný

sprievod dedinou, na jeho čele ide muž, ktorý má na hlave baranicu prípadne hrubšiu čiapku a na nej si oboma rukami pridržiava nevelkú drevenú podložku s radostníkom. Úloha tohto muža je sťažená tým, že mu nestačí radostník len niest, ale celú cestu až do miesta svadobnej hostiny musí za doprovodu hudby pretancovať. Pri tancovaní s radostníkom sa v dedine vždy zide mnoho divákov - nesvadobčanov, ktorí svojou účasťou ešte umocňujú slávnostný ráz tohto obradu.

Okolo svadobného veselí sa zachovalo ešte niekoľko ďalších zvláštností, ako rozhadzovanie drobných mincí a cukríkov po náboženskom obrade - aby vraj mladí boli bohatí a mali "sladký" život, lízanie medu po príchode do domu - aby boli dobrí ako med. Po svadobnom veselí na druhé ráno shodia vytrvalci zvolávať po domoch svadobčanov - spáčov, ktorí sa nevydržali zabávať do rána a predčasne odišli domov. Aj toto zvolávanie má svoje osobitosti v tom, že keď v príslušnom dome spáčov pobudia, mnohokrát sa im nedovolia ani obliecť, prinútia ich vypiť opaprikovanú alebo okorenenú pálenku, a na káre, fúriku, prípadne na tragači ich spútaných privezú na miesto konania svadby.

P o l i t i c k ý ž i v o t

V obci je založená Dieľčia organizácia Komunistickej strany Slovenska /DiO KSS/. Jej terajším predsedom je Ján Varga. Ďalší členovia výboru a ich funkcie:

Anna Strhárová - zapisovateľka

Jozef Šramka - hospodár

Ján Balík - predseda revíznej komisie

Juraj Cesnak - propagandista

Anna Čestvenová - členka výboru

Štefan Dola - člen výboru

Jozef Nagy - člen výboru

Ján Šramka - člen výboru

Okrem toho je u nás založených niekoľko masových organizácií združených v Národnom fronte. Medzi ne patria:

Telovýchovná jednota Družstevník Záhorce - TJ

- predseda Pavel Bódiš

Zväz československo - sovietskeho priateľstva - ZČSSP

- predseda Ján Balík

Slovenský zväz žien - SZŽ

- preds. Mária Cvengellová

Československý červený kríž - ČSČK

- preds. Eva Filipová

Socialistický zväz mládeže - SZM

- preds. Anna Hromadová

Zväzarm

- preds. Ján Bódiš

Zväz požiarnaej ochrany - ZPO

- preds. Ján Jánošík st.

Jednota

- preds. Martin Majoroš

Zväz drobnochovateľov

- preds. Martin Majoroš

Slovenský ovocinársky a záhradkársky zväz

- preds. Juraj Strhár

V Selišťanoch majú samostatné nasledovné organizácie:

SZŽ - preds. Irena Príbeliová

ČSČK - preds. Helena ~~XXX~~ Licherová

ZPO - preds. Ján Lörinc

SZM - preds. Mária Kollárová

Jednota - Pavel Pastorok

K u l t ú r n y ž i v o t

Riaditeľom a zároveň i učiteľom jednotriednej Základnej deväťročnej školy /ZDŠ/ je Ján Jakuba. Vyučuje žiakov prvého až tretieho postupného ročníka, starší žiaci už navštevujú školu v Želovciach. Podľa nariadenia Okresného výboru - odboru školstva vo V. Krtíši už i táto škola dožíva, v školskom roku 1978 - 79 chodia tu žiaci do školy posledný rok.

Okrem školy je v obci Kultúrny dom, dosiaľ kultúrne málo využívaný. Tradične sa v ňom konajú verejné oslavy pri príležitosti Medzinárodného dňa žien /MDŽ/, Dňa víťazstva, Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie /VOSR/, oslobodenia obce atď. Vtedy žiaci tunajšej Materskej školy, ZDŠ-ky, prípadne členovia SZM prispievajú na oslavy kultúrnym programom.

V KD sa konajú i všetky obecné zábavy a súkromné svadobné veselie, verejné schôdze, rôzne školenia. Obecná knižnica umiestnená v KD býva raz v týždni otvorená podľa potreby asi na dobu jednej hodiny. Jej vedúcim je Ján Ľakuba. Osvetovú besedu má na starosti Ján Koporec, kino sa nepremieta, i keď osвета vlastní prenosný premietací aparát Klub 16.

N á b o ž e n s k ý ž i v o t

Občania sú prevažne evanjelického vierovyznania. Preto je i v dedine len evanjelický kostol z polovice XIX. storočia. Nemá faru, a preto farár prichádza na obrady obyčajne z V. Krtíša. Občania katolíckej viery chodievajú na náboženské obrady do susedných Želoviec. Vo vlastnej obci majú len nevelkú zvoničku, prostredníctvom ktorej oznamujú niektoré ešte dodnes zachovalé cirkevné sviatky a udalosti. V Selištanoch sa nachádza malá katolícka kaplnka z roku 1934, v nej si veriaci odbavujú obrady sami. Náboženských treníc niet. Starší obyvatelia obce sú poväčšine hlboko veriaci, no u mladšej generácie a u detí i mládeže sa vplyv cirkvi stráca. Náboženstvo sa pravidelne nevyučuje, v malej miere v čase, keď deti katolíckeho vierovyznania idú na prvé prijímanie, deti evanjelických rodičov zas na konfirmáciu.

S o c i á l n e a z d r a v o t n é p o m e r y

Najbližšie zdravotné stredisko je v Želovciach, kde okrem všeobecného a zubného lekára pracuje s výnimkou utorka aj detská lekárka. Raz v týždni tu ordinuje aj odborný ženský lekár. Zdravotné stredisko má i vlastnú lekárňu. Ostatné odborné vyšetrenia ako očné, krčné, urologické, interné atď., občanom poskytuje Okresný ústav národného zdravia /OÚNZ/ vo Veľkom Krtíši. Tu je i pomerne veľká nemocnica a moderné stomatologické /zubné/ stredisko. Pohotovostná služba je tiež v okresnom meste.

Bytová kultúra obyvateľstva sa z roka na rok zlepšuje. Je postavených mnoho priestraných svetlých domov s vlastným zdrojom vody. Hygienici tvrdia, že miesnte pramene vôd, obsahujú vysoké percento dusičnanov, sú zdravotne závažné najmä pre deti v útlom veku. Do obce už dávnejšie prenikol prúd nového života. Kultúra, technika, moderné šatenie, vhod-

né bývanie, pohodlnejší spôsob života. Temer v každom dome vlastní televízor, dokonca farebný i rádioprijímač, elektrickú práčku, chladničku, zhruba na každého ôsmeho obyvateľa pripadá jeden osobný automobil. Máme jednu predajňu Jednoty s rozličným tovarom v Záhorciach a bufet v Selišťanoch, taktiež predajňu. Základné potravinové články ako mlieko i chlieb dovážajú denne. Pohostinstvo v Záhorciach a bufet v Selišťanoch poskytujú možnosti občerstvenia hlavne vo večerných hodinách. Mäsiareň, predajňa zeleniny a obuvi je najbližšie v Želovciach, holičstvo a kaderníctvo vo Veľkom Krtíši.

Obec sa v spôsobe života rapídne blíži k mestu, snáď aj preto, že hojne obyvateľstva pracuje v okresnom meste.

Záznam bol schválený a doplnený R MNV na zasadnutí dňa 20. marca 1979 uznesením č. 17 - d/1979

podpis predsedkyne
okružla pečiatka MNV

